

ACC. N:R M. 16245: 1-15.

Landskap: *Blekinge* Upptecknare: *Gerd Englund*
Härad: *Lister* Berättare: *Per Karlsson, Olofström*
Socken: *Kyrkhult* Berättarens yrke: *modellsnickare*
Uppteckningsår: *1965* Född år *1910* i *Kyrkhult*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Emigration. s. 1-15.

LUF 128

Skriv endast på denna sida.

ACC. N:R M. 16245:1.

Jag har inte hört talar om, vem som först emigrerade till ifrå. Min fars syster Konn Tuga, Bengta, Telle (Far) och August emigrerade, innan jag var född. Far, fars brorbror, emigrerade någon gång på 80-talet. Närmare bestämt kan jag inte säga. Han var gift i Sverige med en flicka ifrån Fjärstugan, Sjöne Mattsson, och de hade tre barn. Efter en tid tog han över hushåll och barn. Min yngste farbror emigrerade samma år som jag föddes. Tuga och Bengta var i 15-16 års ålder när de reste. Tuga var född 1872 och Bengta 1873.

Bengta reste först och bara något år därefter reste Tuga. De växte upp i Svät-lebada, Kyrkkult. Farfar var lantbrukare. Far har berättat, att hans syster Konn i kontakt med emigranter, som var

Kyrkkult

FOLKLIVS-

ARKIVET

LUND

ACC. N:R M. 16245:2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

hemma på besök och fick genom dessa
amerikatänjare. För hjälpte över en av
systarna, vem av dem, det jag inte kan
läsa i alla fall sparat 50 kr och där till
sälde för en kr, för att respengarna
skulle räcka. August tog ett banklån
för att kunna resa. Han skrev ofta hem
Juga och Bengta skrev mycket sällan den
första tiden därute, men nu på senare
år har de skrivit (har de skrivit) hem
rätt ofta. Jag känner inte till deras
resväg, men det var troligen över Dan-
mark, de reste. De kom alla till Mil-
wake, men senare flyttade de, och nu
bor min förbror August i Seattle och de
andra i Chicago. Fastän gifte sig rätt
tidigt därute. De har alla stannat
därute, och ingen av dem har varit hem

na och brätsat på.

Mitt barndoms hem låg i Snöfleboða. Vi hade en gård. Boringshuset var ett 1½-planshus. Övervåningen var ej invedd. Balken i övervåningen rynde en storstuga, kök och två kamrar vid en gaveln. Ett rum ytterligare byggdes till senare vid ena långsidan. Huset var rödmålat och hade en veranda med mycket smickvärd fj. Taket var klätt med spån. 10 av barnsystemen var födda i Snöfleboða — de övriga 3 föddes i Källeboða:

Anton 1904, Olaf 1906, Betty 1908, Per 1910,
Gunnar 1912, Einar 1914, Anna 1916, Svea 1918,
Göte 1920, Tina 1921, Ella 1922, Iris 1924
och Herba 1926.

Farfar Lette Persson och var, som
jag nämner, lantbrukare. Morfar Lette

ACC. N:R M. 16245:4

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Soen Jonsson och var kungsmåttare. Han
var född i Vilsbult men slog sig sedan
ner i Jönköping.

Vi flyttade från Snällveda till Källe-
boda, därför att vår gård var i minsta
lugnet. Så var det väl lite osämja gran-
narva emellan också, som gjorde att vi
flyttade. Vi hade en besvärlig granne,
som inte ville låta gårdsgårdarna i ord-
ning. Men var hemma och skatte vårt sto-
ra luskhill. Vi barn fick börja hjälpa
till hemma, så snart vi orkade. Det
var innan vi började skolan. Det var
inget överflöd hemma, men nog var det
alltid så, att vi kunde äta och matas.
Efterom vi hade gård, led vi ingen
vård under kriget heller.

Vi brukade få en svenskamerikansk

tidning skickad till oss för "Svenska Tri-
bunen", lütte den. Den bedrev inga po-
poganda, vad jag känner till. Folk fick
amerikatanke genom andra amerikarese-
vägar som kom hem hit och berättade på.
De stimulerade till överresa. Man fick
ju i regel det intrycket, att de som emi-
grerat fått det bättre. Vår far arbetade
de för, att åtminstone någon utav oss
barn skulle resa till Amerika. Min
äldste bror funderade på att resa, men
kom väl sedan på andra tankar, och
lät amerikaplansen gå bort. I stället
bråkade Olof prata om Amerika, och far
sade: "Gör du slag i saken så att det
inte blir, som när Anton skulle resa ut.
Olof bestämde sig för att resa, och
1928 lämnade han Sverige. Vi fick

ACC. N:R M. 16245:6.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Således höra talas om emigrationen hem-
ma. Det var på ett mycket tidigt sta-
dium - så tidigt vi kunde börja be-
gräpa begreppet. Vi fick då den uppfatt-
ningen att Amerika var ett lyckö land
utav stora mått, och att man där kunde
de tjäna mycket pengar. Vi hade inget
föremål i vårt huf, som påminde om
Amerika.

Det gick mycket dåligt för min bror Olof
Lövinné. När han varit där i tio år, var
han fattigare än när han kom dit. Det
var dåliga tider där inne då. Olof be-
rättade hur han låg i skjul om vint-
terna och arbetade lite om dagarna
för att få pengar till byran och frukt
till maten. Det var inga av våra ame-
rika släktingar, som skickade hem peng

ACC. N:R M. 16245:7.

FOLKLIVS-
ÅRKIVET
LUND

ar. Brevet kom mycket sällan, och när de kom var det en stor händelse i familjelivet. Vår lärare talade aldrig om Amerika i skolan.

Det var många som reste ut under vår uppväxttid. De gav sig ut i väg mestadels en och en. Jag tror de talas om att de reste mycket familjevis också, men detta var före vår tid.

Karl Svensson i Levenskult hade två pojkar, som reste. De hette Allen och Harry. Så hade vi ju Olof Mönkes pojkar, Einer och Karl. Från Källebyån reste Olof Svenssons bror, Sven Nilssons Ragnar och Emil Olsson. Alla dessa pojkar återvände utom Karl Svenssons Harry. Inga någonstans nämnda pojkar stannade i Amerika i mer än 20 år.

ACC. N:R M. 16245:8.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

När de kom hem hit, hade de lite pengar, så att de kunde köpa gärd. Det var till Olof Månsons pojkar, som bror reste. Emigranterna väntade vänligt ^{ha} vägn där ute, som tog hand om dem. Månsons pojkar emigrerade väl, för att det var ont om arbete hit hemma. De fick ju gå hemma. Deras föräldrar hade gård, och dit fanns ju inga möjligheter att hålla dem med mat och kläder. Det var heller inte så roligt att gå och tjäna dräng. Där för prövade de sin lycka och reste till Amerika. De hade hört, att det där gick att skrapa ihop pengar lite fort. De, som reste över till Amerika, tänkte säkert inte stanna kvar där. De hade nog den tanken att de skulle återvända, när de sparat ihop ett

ACC. N:R M. 16245:9.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

hospital. N. Egon av emigranterna ovan
reste till Chicago, de övriga till Rock
ford.

Det var barn Olof, som emigrerade
av oss sysskon. Hans beslut att resa
kom mycket hastigt. Han hade ju inte
gjort en värupliket heller, så vi fick
skriva till Knige för att få tillstånd.
Far ville ju att when skulle resa, me-
dan var nog helst sett, att han stannat
hemma. Olof hade nog arbetat här.

Han var snickare och arbetade för byggs-
mästaren Jous Månsson i Ulvsboda. Snic-
keriet var ju då så vogsbetonat. De
hade arbete på sommaren, men på vin-
tern blev det lite, så och så. Arbetet
gav inte heller så god lön. Børn Olof
lämnade pengar till resan på en bank.

ACC. N:R M. 16245:10.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Olof hade tänkt komma tillbaka. Men
det blev ju dåligt med förtjänsten där-
ute och inte alls så, som han hade
tänkt sig. Han sparade dock pengar och
skickade dem pengar till landet som in-
sätte om, men sedan blev det inget över
för honom, ty han förlorade de pengar, han
hade sparat. Han blev kvar där ute
och gifte sig sedan. Han tog resvägen
Guteborg - New York. Från New York kom
han till Rockford. Där hade nog Olof
Månsson pojkar ordentligt om arbete åt
honom. Han fick börja som byggnads-
makare, men sedan gick det dåligt där
också. Han tog arbete på en farm och
arbetade med detta under en längre tid.
Så kom han slutligen till en industri i
Rockford, där det gick bra för honom.

ACC. N:R M. 16245: //.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Han blev efter några år satt till fabriks-
ägarens försäljare. Senare hade även en
fabrik i Detroit, och eftersom min brors
försäljningsdistrikt skulle vara runt den
staden, flyttade han dit och byggde där
ett hus åt sig och sin familj. Nu har han
det bra. År 1950 var han hemma första
gången och har sedan dess varit hemma
två gånger. Han har alltid skrivit myc-
ket flitigt. Det vet i vår familj förändrades
inte något, sedan vi bror rest. Han kunde
de någon gång skicka ett par dollar i pe-
sent till far och mor på deras benämningse-
dagar, men annars hade han inte så
mycket över. Jag hade nog också lite
tankar på att ge mig ut där, strax efter
det att Olaf rest. Men så blev det ju
dåliga tider för honom, och han varna

ACC. N:R M. 16245:12.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

de mig för att resa ut, och då slog jag
min amerikaplaner ur hägen.

Jag gjorde min värplikhet i Karlskrona
Det var år 1931. Det var inte alls så,
att jag blev skrämd för den innan. Jag
tyckte inte alls, att det var så läligt!

Jag var ju inte van vid någon utringori-
kare mat hemifrån, så jag fann mig väl
tillrättat. Min värplikhet verkade inte på
familjens försörjning hemmen. Jag var borta
i sex månader. Det fanns inga då, som
emigrerade för att slippa värplikheten.
Min bror hade gjort sin, då han reste,
och dessutom en repmanad. Han hade
ytterligare en repmanad kvar, och det
var ifrån denna, han blev befriad.

Emigranterna, som var hemma här, stäl-
de sig säkert från oss andra. Det man

ACC. N:R M. 16245:13.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

nest hade märke till, var guld tänderna
och de pygliga glasögonen. Man skulle
ju alltid i väg och titta på amerikanare,
samtliga hem. Deras kläder var mera
lätta och tunna och fladdade för vin-
den. Det var en annan stil över en
hertskostym, t. ex. Jag minns särskilt
också damernas hattar. De var stora
och bredbrättade, och det var mera stiel
på, och de bar scarf och handskar. Det
var ju inte vanligt här annars, att fru-
tinners skulle bära tunna handskar
länge upp på armarna. De bar också
hög kläckade skor. Någoleman imponerad
och tilltalad av deras kläder, men det var
nog ingen som försökte ta efter. Det finns
nog ingen möjlighet här att få den stiel
på kläderna, som svenskamerikanerna hade

Svensk-amerikanerna uppträdde mera bild-
lat och mera stödat på något sätt,
tycker jag. Jag känner inte till om nå-
gon emigrant införde något nytt här i byn.
Det var mest lantbrukare, jag kom i kon-
takt med, och de körde i samma gam-
la vanliga gängor igen. De var nog
dock mera fördomsfria och kunde lätt-
re att acceptera nyheter.

I politiskt avseende var de mera av-
trubbede än hemmabefolkningen. Därvid
hade de ju bara två partier och val-
dina vart 4:e år och dessa val var me-
ra en festlighet för många skavare än
politik. Det stod inga skarpa tonerna
efter emigranter i min hembygd. Emi-
grationen hade inte haft någon större
verkan där. Den förorsakade g. nå-

ACC. N:R M. 16245:15.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

gon brist på arbetsfalle. Kanske blev
det något lättare för de hemmavarande
att få arbete. Emigrationen kunde kanske
också höja levnadsstandarder för de
hemmavarande något, där för att folk-
mängden kunde ut, och arbetsgivaren
bjöd lite längre. Dessutom förbättrades
väl levnadsvillkoren för många hem-
känna, som fick en slutt på och på och
ibland f.o.m. kunde få arva amerikanska
tingar.